

- ۱- به نام خدا
- حسابداری صنعتی ۲
- فصل اول
- هزینه یابی مرحله ای پیشرفته .
- ۲- اهداف یادگیری
- ۱- نحوه بوجود آمدن ضایعات در هزینه یابی مرحله ای
- ۲- ضایعات عادی را از ضایعات غیر عادی (فوق العاده) متمایز نمایید.

- ۳- در صورت بروز ضایعات عادی بهای تمام شده محصولات سالم را محاسبه کنید
- ۴- در صورت بروز ضایعات فوق العاده بهای تمام شد ضایعات را محاسبه کنید.
- ۵- در جدول معادل آماد تکمیل شده انواع ضایعات را عمل نمایید.

• ۳- ضایعات به دلایل مختلف به وجود می آید.

• ۱- ضایعت قراضه

• ۲- ضایعات پسمانده ها

• ۳- ضایعات قابل برگشت

• ۴- ضایعات خرده ریز یا آشغال

- ۴- مقاطع تشخیص ضایعات در فرآیند تولید.
- ضایعات به طور گسته در فرآیند تولید به وجود می آیند
- مقاطع بروز ضایعات از قبل مشخص می گردد
- وقوع ضایعات خارج از کنترل مدیریت بوده و اجتناب ناپذیر است ضایعات از نقطه نظر برنامه ریزی و کنترل مدیران حائز اهمیت است

- ۵- هزینه یابی ضایعات
- الف- ضایعات عادی غیر قابل اجتنابند و در شرایط عادی به وجود می آیند
- ب- ضایعات غیر عادی (ضایعاتی که در شرایط عادی عملیات تولیدی انتظار بروز آن نبوده و ممکن است ناشی از نا مرغوبی مواد اولیه یا سهل انگاری باشد).

- ۶- ضایعات در هزینه یابی مرحله ای
- اهداف اصلی هزینه یابی ضایعات عبارتند از کنترل و هزینه های محصولات ضایع شده کنترل ضایعات (شخص مسئول باید حتی المقدور از بروز ضایعات جلوگیری کند) هزینه یابی محصولات ضایع شده (مشخص می کند ضایعات عادی را متمایز می کند آنرا از ضایعات غیر عادی)

- ۷- هزینه یابی ضایعات عادی

- ضایعات عادی از نظر حسابداری از هزینه های تولیدی محسوب می شود و مانند هزینه های تولیدی (مواد و هزینه تبدیل) به واحد های سالم تخصیص می یابد.

- ۸- نحوه وقوع ضایعات (به طور مستمر و یکنواخت در فرایند تولید)
- احتمال وقوع ضایعات (به طور یکنواخت سرتاسر خط تولید)
- نوع ضایعات (عادی)
- هزینه ضایعات به وسیله تمام واحدهای اعم از موجودی پایان دوره و واحدهای تکمیل شده و انتقال یافته بر اساس معادل آحاد تکمیل شده جذب می گردد. و به حساب تولید منظور می شود.

- ۹- نحوه وقوع ضایعات (به طور مستمر و یکنواخت در فرایند تولید)
- احتمال وقوع ضایعات • به طور یکنواخت در سراتا سر خط تولید)
- نوع ضایعات (غیر عادی)
- هزینه ضایعات بر اساس معادل آحاد تکمیل شده محاسبه گردیده و به حساب سود و زیان انتقال مییابد و به حساب هزینه دوره منظور می شود.

- ۱۰- نحوه وقوع ضایعات (در مقاطع خاصی از فرایند تولید
- احتمال وقوع ضایعات (در مقاطع خاص بازرسی ضایعات یا در انتهای فرایند تولید)
- نوع ضایعات (عادی)
- هزینه ضایعات بین تمام واحدهای تولید که از نقطه بازرسی گذاشته اند بر اساس معادل آحاد تکمیل شده جذب می گردد

- ۱۱- نحوه وقوع ضایعات (در مقاطع خاصی از فرایند تولید)
(
- احتمال وقوع ضایعات (در مقاطع خاص بازرسی ضایعات یا در انتهای فرایند تولید و نوع ضایعات غیر عادی)
- هزینه ضایعات براساس معادل آحادتکمیل شده محاسبه گردیده و به حساب سود و زیان انتقال می یابد و به حساب هزینه های دوره منظور می شود.

• ۱۲- مثال

- شرکت پارس محصول الفا را تولید می کند
- تمام مواد اولیه در ابتدای فرایند تولید جذب محصول می گردد و هزینه های تبدیل به طور یکنواخت جذب محصول می گردند.

• ۱۳ ضایعات شرکت الف

- ضایعات در حین تولید از هنگام ورود مواد اولیه به ماشین آلات به طور یکنواخت به علت نقص فنی ماشین آلات به وجود می آیند.

- ۱۴- ضایعات عادی به طور یکنواخت در فرایند تولید به وجود می آیند
- هزینه یابی به روش اولین صادره از اولین وارده است .
- ۱۵- محصول تکمیل>----- هزینه های تبدیل به طور یکنواخت جذب تولید خواهد شد
- نقطه بازرسی ----- موجودی پایان دوره - ضایعات به علت نقص فنی ماشین الات به طور یکنواخت اتفاق افتاده ----- موجود ابتدای دور--- مواد اولیه اضافه می گردد.

• ۱۶- جدول مقداری تولید.

• واحدهای در جریان ساخت ابتدای دوره بعلاوه

• واحدهایی که در طی دوره به تولید آنها اقدام شده است
برابر است با :

• واحدهای تکمیل شده و انتقال یافته + واحدهای در جریان
ساخت پایان دوره + ضایعات عادی

- ۱۷ معادل آحاد تکمیل شده
- کالای تکمیل شده انتقال یافته
- کسر شود تمامی واحدهای در جریان ساخت ابتدای دوره
- = واحد هایی که تولید آنها طی دوره شروع شده و خاتمه یافته
- اضافه شود معادل آحاد تکمیل موجودی پایان دوره
- = کل معادل آحاد کالای تکمیل شده

- ۱۸- هزینه های منظور شده به حساب دایره
- کالای در جریان ساخت ابتدای دوره
- هزینه های جاری طی دوره
- تقسیم بر معادل آحاد تکمیل شده
- =بهای تمام شده یک واحد در این دوره

- ۱۹- تخصیص هزینه ها
- کالای تکمیل شده و انتقال یافته از موجودی اول دوره
- هزینه تکمیل در این دوره
- قیمت تمام شده موجودی ابتدای دوره

• ۲۰- کالای در جریان ساخت پایان دوره

• مواد اولیه

• هزینه های تبدیل

-

• جمع کالای در جریان ساخت پایان دوره *****

• جمع هزینه های تخصیص یافته *****

• ۲۱- ضایعات نادیده گرفته شود

• به این معنی که در هزینه یابی ضایعات مشمول معادل سازی نمی گردند

• از نظر محاسباتی افشا نمی گردند

• ۲۲- ضایعات بیشتر ۱۰٪ واحدهای اقدام به تولید ضایعات غیر عادی محسوب می‌گردند.

• ۲۳- ضایعاتی که در پایان فرایند تولید به وجود آیند تمام هزینه‌های مربوط به ضایعات فقط به کالای انتقالی منظور می‌گردد (موقعیت ۱۰۰٪ تکمیل)

• ۲۴- ضایعات عادی موجب افزایش بهای تمام شده کالای ساخته شده گردیده است

- ۲۵- هزینه های مربوط به ضایعات به کالای تکمیل شده و موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره تخصیص می یابند (موقعیت ۵۰٪ تکمیل)
- ۲۶- (ضایعات نقطه بازرسی مواد ۱۰۰٪ و هزینه تبدیل ۵۰٪) هزینه ضایعات بین محصولات تکمیل شده و انتقال یافته و موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره تقسیم می گردد.

- ۲۷- تسهیم هزینه ضایعات عادی
- هزینه ضایعات عادی برابر با جدول معادل آحاد تکمیل شده که در گزارش تولید مندرج است محاسبه و بین محصولات تکمیل شده و انتقال یافته و کالای در جریان ساخت تقسیم می گردند

- ۲۸- موجودی کالای در جریان ساخت ابتدای دوره
- (از لحاظ مواد ۱۰۰% و از لحاظ هزینه تبدیل ۶۰%)
- واحد های که نسبت به تولید آنها اقدام شده است.

و

- ۲۹- کالای تکمیل شده و انتقال یافته
- + ضایعات عادی
- + ضایعات غیر عادی
- + کالای در جریان ساخت پایان دوره
- (از لحاظ مواد ۱۰۰% و از لحاظ هزینه تبدیل ۷۵%)

- ۳۰- کالای تکمیل شده و انتقال یافته
- کسر می شود موجودی ابتدای دوره (تمام واحدها)
- =واحدهایی که تولید آنها طی دوه شروع و خاتمه یافته است
- ۳۱+ معادل تکمیل شده اول دوره + معادل آحاد تکمیل شده پایان دوره
- +ضایعات غیر عادی
- =معادل آحاد تکمیل شده
- ۳۲- موجودی ابتدای دوره
- هزینه های طی دوره
- تقسیم بر معادل آحاد تکمیل شده
- =بهای تمام شده یک واحد.

- ۳۳- هزینه ضایعات عادی بر واحد های تکمیل شده و کالای در جریان ساخت و ضایعات غیر عادی تسهیم می گردد.
- ۳۴- هزینه ضایعات عادی موجب افزایش نرخ محصولات و بالنتیجه ضایعات غیر عادی ناشی از نقص فنی ماشین آلات نیز می گردد.
- ۳۵- ضایعاتی که به طور یکنواخت در فرایند تولید به وجود آمده اند ضایعات عادی می باشند.

- ۳۶ هزینه ضایعات عادی تماما به محصول تکمیل شده تحمیل می گردد و به کالای در جریان ساخت که هنوز به نقطه بازرسی و بروز ضایعات نرسیده است
- هزینه ای از بابت ضایعات عادی منظور نمی گردد.

- ۳۷- هزینه ضایعات غیر عادی - تحت یک قلم هزینه ضایعات در صورت حساب سود و زیان نشان داده خواهد شد.

- ۳۸- اگر درجه تکمیل کالای در جریان ساخت پایان دوره کمتر از مقطع بروز ضایعات بوده پس هزینه ضایعات فقط به واحدهای انتقالی تخصیص می یابد .
- ۳۹- ضایعات قابل برگشت به تولید
- واحدهایی از محصولات در فرایند تولید به وجود می آید که از لحاظ کیفیت و مشخصات با واحد های تکمیل شده سالم مطابقت ندارند ولی می توان مجدد از آنها مانند مواد اولیه استفاده نمود .

- ۴۰- بعضی از واحدهای صنعتی ضایعات قابل برگشت به تولید را به صورت محصول غیر استاندارد به فروش می‌رسانند.
- ۴۱- در بیشتر مواقع ضایعات قابل برگشت به تولید مجدداً جهت تکمیل به خط تولید برمی‌گردند تا به صورت محصول یسالم در آیند .
- ۴۲- سرپرستان مایل هستند این قبیل ضایعات به خط تولید برگردانده شوند تا این گونه ضایعات افشانگردند پس مدیریت بایستی کنترل دقیقی بر این ضایعات داشته باشد.

- ۴۳- هزینه های مواد دستمزد و غیره مربوط به ضایعات قابل برگشت به تولید را به حساب سربار منظور می دارند.
- ۴۴- هزینه های واحدهای ضایع شده به تمام آحاد تولید شده تخصیص می یابد.

- ۴۵- هزینه واحدهای ضایع شده به عنوان قسمتی از سربار برآوردی منظور شده و نرخ جذب سربار را افزایش می دهد. به عبارت دیگر نرخ جذب سربار جذب شده به اندازه کافی بالا خواهد بود تا هزینه های ضایعات عادی را جبران نماید.
- ۴۶- واحدهای ضایع شده (ضایعات غیر عادی) در جدول معادل آحاد تکمیل شده منظور می گردند و هزینه های تخصیص یافته به آن واحدها محاسبه می گردد.

- ۴۷- هزینه ضایعات عادی از طریق سر بار جذب شده و به محصولات تخصیص می یابد و به محاسبه بهای تمام شده به طور مستقیم هزینه ای به عنوان ضایعات عادی منظور نمی گردد و فقط هزینه های اصلی تولید در محاسبه بهای تمام شده و احدها منظور می گردد.

- ۴۸- اگر ضایعات غیر قابل برگشت به تولید به قیمتی کمتر از واحد های سالم به فروش برسد هزینه های تولیدی آن به حساب موجودی ضایعات قابل برگشت انتقال می یابد و نباید با هزینه های تولیدی واحد های سالم آمیخته باشد.

- ۴۹- اگر بهای فروش ضایعات غیر قابل برگشت به تولید کمتر از هزینه های تولیدی این واحد ها باشد (کسری مربوطه در مورد ضایعات عادی) این کسری قسمتی از هزینه های عادی تولید واحدهای سالم به حساب آمده و بایستی به حساب تولید منظور گردد.

۵۰- اگر ضایعات غیر قابل برگشت به تولید غیر عادی باشند این کسری به حساب سود زیان (به عنوان هزینه های طی دوره) منظور خواهد گردید.

- فصل دوم

- هزینه یابی محصولات فرعی و مشترک

- ۲_ اهداف یادگیری:

- ۱- تشخیص محصولات فرعی از محصولات اصلی

- ۲- تشخیص نقطه تفکیک محصولات در یک مرحله مشترک.

- ۳- طبقه بندی محصولات مراحل مشترک
- ۴- هزینه یابی سفارش کار هنگامی که محصولات فرعی به وجود می آید و نحوه عمل حسابداری آن
- ۵- نحوه تخمین هزینه های مشترک به محصولات و روشهای حسابداری محصولات فرعی

- ۳- هزینه یابی محصولات مشترک و فرعی
- در فرایند تولید ناگزیر دو یا چند محصول همزمان تولید می گردند. که به آنها محصولات مشترک می گویند. ارزش بعضی از محصولات قابل توجه بوده که آنها را محصولات اصلی و ارزش بعضی دیگر در مقایسه با محصولات اصلی ناچیز است که آنها را محصولات فرعی می نامند.

• ۴- محصولات فرعی:

• محصولاتی که ارزش نسبی آنها کم بوده و هم زمان با محصولاتی که داری ارزش نسبتا بالایی هستند تولید می گردند.

• ۵ محصولات اصلی:

• محصولات پرارزش را محصولات اصلی می گویند مانند بنزین و نفت سفید که در یک پالایشگاه نفت خام به وجود می آیند

• ۶- هزینه های مشترک :

• کلیه هزینه های منظور شده به حساب تولید در یک مرحله تا نقطه تفکیک محصولات را هزینه های مشترک می نامند.

- ۷-نقطه تفکیک محصولات :

- معمولاً یک یا چند نوع مواد اولیه در یک مرحله مشترک واد فرآیند تولید می شوند و پس از مدتی محصولات با مشخصات جداگانه به وجود می آیند نقطه ای که محصولات از یکدیگر جدا می گردند نقطه تفکیک محصولات نامیده می شود.

- ۸- هزینه های مشترک :

- تمام هزینه های مواد اولیه و دستمزد مستقیم و سربار ساخت است.

- ۹- هزینه های مشترک در نقطه تفکیک فقط به محصولات مشترک که در مراحل تولید به وجود می آید تخمین می یابد.
- ۱۰- تخصیص هزینه های مشترک به محصولات مشترک و فرعی به هزینه یابی موجودیها و محاسبه دقیقتر سود کمک می نماید.

- ۱۱- تخصیص هزینه های مشترک به محصولات جهت تعیین میزان سود دهی محصول جهت برنامه ریزی برای افزایش سود آتی کمک می نماید.
- ۱۲- هزینه های اضافی بعد از نقطه تفکیک در صورتی به وجود می آیند محصولات نیازمند پردازش بیشتری باشند

• ۱۳- ضایعات:

• بخشی از مواد اولیه که در فرآیند تولید ضایع و غیر قابل استفاده می شود.

• فاقد ارزش بازار بوده و حتی ممکن است هزینه نیز برای حمل آن از محل کارخانه به محل مناسب دیگر پرداخت شود.

• ۱۴-قراضه :

• بخش از مواد اولیه که در فرآیند تولید به محصول کامل تبدیل نگردیده ولی به نوعی قابل استفاده می باشند و دارای ارزش بازار بوده ولی ارزش فروش آن از محصول اصلی و محصول فرعی کمتر است

- ۱۵-تصمیمات مدیران در مورد مراحل مشترک
- ۱- جمع درآمد حاصل از فروش محصولات
- ۲- سود ویژه مراحل مشترک ، با استفاده از منابع سایر شرکت ها برآورد و مقایسه شود.

- ۳- طبقه بندی محصولات مراحل مشترک
- ۴- بررسی محصولات مراحل مشترک بعد از نقطه تفکیک آیا قابل فروش در بازار است یا خیر
- ۱۶- اهداف تسهیم هزینه های مشترک :
- ۱- موجودیها و بهای تمام شده کالای فروش رفته محاسبه و ارزیابی می شود برای استفاده برون سازمانی

- ۲- محاسبه و ارزیابی موجودیها و بهای تمام شده کالای فروش رفته برای گزارشات مالی داخلی
- ۳- اخذ تصمیم در پرداخت قرار دادها.
- ۴- تنظیم و محاسبه قیمت محصولات وقتی بیشتر از یک نوع محصول تولید می شود.

- ۱۷- روش هزینه یابی محصولات مشترک
- الف- تخصیص هزینه های مشترک با استفاده از اطلاعات قیمت فروش یا قیمت بازار

- ب- تسهیم هزینه های مشترک بر اساس مقادیر فیزیکی
- ج- روش استفاده از اطلاعات قیمت روزبازار به عنوان راهنما برای هزینه یابی موجودیها بدون تخصیص هزینه های مشترک

- ۱۸- روش ارزش نسبی فروش در نقطه تفکیک :
- کالاهایی که دارای ارزش بیشتری هستند باید از هزینه های مشترک نیز سهم بیشتری داشته باشند. این روش ساده ترین نوع تخصیص هزینه های مشترک به محصولات می باشد.

- ۱۹- تعداد تولید * یک واحد بهای فروش = کل بهای فروش
- نسبت فروش بازار هر محصول ضربدر هزینه مشترک = هزینه تسهیم شده به هر محصول

• - نوع محصول تعداد تولید = یک واحد بهای فروش = کل بهای فروش

• کل بهای فروش = نسبت فروش بازار هر محصول = هزینه مشترک تسهیم شده به جمع فروشها

• ۲۱- کالای در جریان ساخت ++ +

++ • کنترل دستمزد

• ثبت دستمزد مستقیم

• ۲۲- کالای در جریان ساخت ++ ++

++ • کنترل سربار

• ثبت سربار جذب شده

- ۲۳- حساب انبار کالای ساخته شده - محصول الف ++
- حساب انبار کالای ساخته شده - محصول ب ++ کالای در جریان ساخت ++
- ثبت انتقال کالای ساخته شده از حساب کالای در جریان ساخت به انبار

- ۲۴- روش ارزش خالص باز یافتنی
- روش ارزش خالص باز یافتنی روشی است که برای تخصیص هزینه های مشترک به محصولات به کار می رود

• ۲۵- هزینه های بعد از نقطه تفکیک :

• محصولات مشترک پس از تفکیک به دوایر بعدی جهت تکمیل انتقال داده می شوند و در آن دوایر هزینه هایی مانند مواد اولیه دستمزد و سربار به آن محصول اضافه می شود.

- ۲۶- نحوه بدست آوردن ارزش فروش فرضی در نقطه تفکیک
- در روش ارزش خالص باز یافتنی از فروش محصولات هرینه های بعد از نقطه تفکیک کسر می شود تا ارزش فروش فرضی در نقطه تفکیک بدست آید.

- ۲۷- روش درصد کلی حاشیه فروش ناخالص :
- هزینه های مشترک به نسبت درصد کلی حاشیه فروش ناخالص بین محصولات تسهیم می گردد.

• ۲۸- هزینه یابی محصولات مشترک در سه مرحله خلاصه می شود.

• ۱- محاسبه درصد کلی حاشیه فروش ناخالص

- ۲- با استفاده از درصد کلی حاشیه فروش ناخالص هر یک از محصولات محاسبه و سپس از ارزش فروش نهایی برای هر یک از محصولات کسر نموده تا قیمت تمام شده کالای ساخته شده بدست آید

- ۲۹- نحوه محاسبه هزینه مشترک هر یک از محصولات :
- از قیمت تمام شده کالای ساخته شده هر یک از محصولات هزینه های بعد از نقطه تفکیک کسر تا هزینه مشترک هر یک از محصولات بدست آید.

- ۳۰- جمع فروش نهایی مورد انتظار
- کسر می شود هزینه های مشترک و هزینه های بعد از نقطه تفکیک مساوی با جمع هزینه های مشترک و هزینه های بعد از نقطه تفکیک می گردد

- ۳۱- ارزش فروش نهایی محصولات مورد انتظار
- کسر می شود : حاشیه فروش که با استفاده نسبت حاشیه فروش ناخالص محاسبه شده است

- مساوی: قیمت تمام شده کالای فروش رفته .
- کسر می شود هزینه های بعد از نقطه تفکیک
- مساوی : هزینه های مشترک تخصیص یافته

• ۳۲- روش مقدار فیزیکی :

• روش مقدار فیزیکی ساده ترین روش تسهیم هزینه مشترک در نقطه تفکی به محصولات روش اندازه گیری فیزیکی می باشد.

• ۳۳- تخصیص هزینه های مشترک بر مبنای روش مقدار فیزیکی

• معمولا بر اساس نسبت محصولات مشترک تولید شده انجام می گیرد.

- ۳۴- روش میانگین بهای تمام شده یک واحد:
- بهای تمام شده میانگین برای کلیه محصولات تولید شده محاسبه می شود این روش هنگامی مناسب خواهد بود که نتوانیم هزینه های مشترک را مستقیماً با محصولات به خصوص ارتباط داد.

- ۳۵- جمع هزینه های مشترک تولید را بر جمع تعداد محصولات مختلف تولید شده تقسیم می نماییم تا قیمت تمام شده میانگین یک واحد بدست آید

- و سپس قیمت تمام شده میانگین هر واحد محصول را در تعداد محصولات تولید شده هر یک از محصولات ضرب نموده تا هزینه مشترک محصولات به دست آید.

• ۳۶- روش میانگین ضریب دار:

• باتوجه به مقدار مواد مصرف شده و کار انجام شده برای هر یک از محصولات ضرایبی برای مواد اولیه دستمزد و سربار تعیین می گردد.

- به منظور تسهیم هزینه های مشترک برای بین محصولات با توجه به ضرایب تعیین شده باید انجام گیرد

- ۳۷- صورت حساب سود و زیان خط تولید
- تخصیص هزینه های مشترک بااستفاده از روش مقداری فیزیکی
- ۱- با استفاده از روش ارزش خالص باز یافتنی
- ۲- بااستفاده از روش درصد کلی حاشیه فروشی ناخالص .

- ۳۸- روش بدون تخصیص هزینه مشترک:
- بعضی از شرکتها به طور کلی تخصیص هزینه های مشترک را مردود می دانند و به جای آن تمام موجودیها را به ارزش خالص بازیافتنی برآورده شده نگهداری می نمایند.

• ۳۹- حسابداری محصولات فرعی

• محصولات فرعی همزمان با محصولات اصلی تولید می گردند و ارزش آنها در مقایسه با محصولات اصلی ناچیز است

- مقدار تولید محصولات فرعی کمتر از محصولات اصلی می باشد. و تفاوت اساسی بین آنها از لحاظ ارزش فروش است.

- ۴۰- روشهای مورد قبول هزینه یابی محصولات فرعی که در صنایع مختلف مورد استفاده قرار می گیرند دو دسته اند .

• ۴۱- دسته اول

- هیچ گونه از هزینه های مشترک به حساب محصول فرعی منظور نمی گردد و در آمد حاصل از فروش محصولات فرعی تحت یکی از (سایر در آمد یا کاهش در هزینه های تولید یا به عنوان فروش محصول فرعی یا کاهش در بهای تمام شده کالای فروش رفته محصولات اصلی) به صورت حساب سود و زیان منظور می گردد.

- ۴۲- فروش محصول اصلی + فروش محصول فرعی
- مساوی با جمع فروش کسر می شود:
- بهای تمام شده کالای فروش رفته
- قیمت تمام شده کالای ساخته شده

- ۴۳- قیمت تمام شده کالای ساخته شده
- کسر می شود:

- موجودی کالای ساخته شده در
- پایان دوره مساوی بهای تمام شده کالای فروش رفته
- سود ناویژه
- کسر می شود: هزینه های اداری و توزیع و فروش .
- = سود یا زیان خالص
- ۴۴- بانک صندوق ++
- در آمد حاصل از فروش محصول فرعی ++
- ثبت روزنامه عملیات انجام شده

- ۴۵- چنانچه در فروش محصولات فرعی هزینه های اداری و توزیع و فروش مربوط به فروش محصولات فرعی (مانند هزینه آگهی انبار داری و هزینه حمل محصول له خارج) به وجود آید

- هزینه های مربوط به محصولات فرعی از در آمد حاصل از فروش محصول فرعی کسر و باقیمانده در آمد ثبت روزنامه می شود.

- ۴۶-بانک / صندوق ++

- در آمد حاصل از فروش محصول فرعی ++

• ۴۷- هزینه های مربوط به محصولات فرعی ++

• صندوق / بانک ++

• ۴۸- در آمد حاصل از فروش محصولات فرعی ++

• هزینه های مربوط به محصول فرعی ++

• ۴۹-دسته دوم :

• قسمتی از هزینه های مشترک به حساب قیمت تمام شده محصول فرعی منظور خواهد شد و یک روش هزینه یابی دارد (روش فروش در بازار) هزینه یابی معکوس است.

• ۵۰- به وسیله استعلام بهای فروش محصول برآورد می گردد

- ۳ فصل سوم
- هزینه یابی استاندارد
- ۲- اهداف
- ۱- مفاهیم کل هزینه یابی استاندارد
- ۲- علل استفاده از سیستم هزینه یابی استاندارد
- ۳- استاندارد مواد اولیه ، دستمزد و سربار
- ۴- انحراف مواد اولیه دستمزد و سربار
- - اهداف
- تجزیه و تحلیل انحرافات برای اهداف کنترل و ارزیابی عملیات
- روشهای مختلف محاسبه سربار

- تفاوت بین انحراف ترکیب مواد و انحراف مقدار مواد تشخیص و محاسبه شود
- تفاوت بین بازده واقعی و بازده استاندارد را محاسبه نماید.
- انحراف بازده را توضیح و دلایل به وجود آمدن آن را توضیح دهد.

- ۴- هزینه استاندارد :
- عبارت است از هزینه ساخت که براساس مشخصات مواد خام دستمزد مستقیم و سربار ساخت استاندارد معین شده است .

- ۵- موارد استعمال هزینه های استاندارد
- هم در موسسات تولید و هم در موسسات تجاری اعم از بزرگ یا کوچک استفاده می شود بیشتر در سیستم هزینه یابی مرحله ای استفاده می شود. -انواع استانداردها
- ۶ الف- استانداردهای اساسی
- ب- استانداردهای جاری

- ۷- انواع استانداردهای اساسی

- استانداردهای ثابت و دائمی هستند که تغییر نمی کنند مگر آنکه روش ساخت کالا تغییر نماید و در استاندارد اساسی نتیجه واقعی عملکرد با برآورد مقایسه می گردد.

• ۸- استاندارد جاری :

• استانداردهایی که هزینه استانداردها تحت شرایط جاری دوره ای که استاندارد آن دوره منظور شده معین گردیده و با هزینه واقعی مقایسه می گردد این نوع استاندارد برای اندازه گیری و سنجش مورد استفاده قرار می گیرد.

- ۹- استاندارد جاری :
- ۱- استاندارد ایده آل
- ۲- استاندارد عادی
- ۳- استاندارد واقعی مورد انتظار

• ۱۰- استاندارد ایده آل

• بالاترین درجه کار آیی برای تجهیزات و ماشین آلات و کارگران در نظر گرفته می شود و هیچ گونه مهلت برای استراحت کارگران و تعمیران ماشین آلات منظور نمی شود.

• ۱۲- استاندارد واقعی مورد انتظار :

• سطح تولیدی مورد انتظار در دوره آینده مورد محاسبه قرار می گیرد . پس انحرافات نسبت به استاندارددهاممکن است مربوط به تغییر سطح واقعی تولید نسبت به سطح مورد انتظارپیش بینی شده تولید باشد.

- ۱۳- هزینه های واقعی و هزینه های استاندارد:
- هزینه های واقعی : در یک دوره معین به وقوع پیوسته اند و فقط درباره آن دروه صدق می کنند.
- هزینه های استاندارد: قبل از شروع فعالیت محاسبه و تعیین می گردند.

•

• ۱۴ - انحراف

• در هزینه یابی استاندارد هزینه های واقعی با هزینه های استاندارد مقایسه می شوند و تفاوت بین هزینه های واقعی و استاندارد را انحراف می نامند.

• ۱۵- کارت هزینه استاندارد:

• کارت هزینه استاندارد مقدار و نرخ مواد اولیه ، دستمزد مستقیم و سربار کارخانه را برای تولید یک واحد محصول نشان می دهد

- ۱۶- هزینه مواد خام به دو عامل بستگی دارد
 - ۱- مقدار استاندارد مواد مصرف شده
 - ۲- قیمت مواد اولیه مصرف شده
- ۱۷- انحرافات مواد اولیه
 - الف- انحراف نرخ مواد اولیه
 - ب- انحراف مصرف مواد اولیه

- ۱۸- محاسبه انحراف نرخ مواد .
- انحراف نرخ مواد = (نرخ استاندارد مواد اولیه - نرخ واقعی مواد اولیه) + مقدار واقعی مواد اولیه باشد .
- ۱۹- انحراف مقدار (مصرف) مواد اولیه

- عبارت است از اختلاف بین مصرف استاندارد مواد برای تولید واقعی ضرب در نرخ استاندارد مواد اولیه
- مصرف استاندارد برای تولید واقعی = مصرف استاندارد برای تولید یک واحد محصول ضربدر تعداد تولید واقعی معادل آحاد تکمیل شده مواد

- ۲۰- انحرافات دستمزد مستقیم

- انحرافات دستمزد تفاوت بین دستمزد مستقیم واقعی و دستمزد مستقیم استاندارد می باشد و دستمزد و انحراف نرخ دستمزد و کارایی دستمزد را دارد.

• ۲۱- انحراف نرخ دستمزد

• انحراف نرخ دستمزد = (نرخ استاندارد- نرخ واقعی) / ساعات کار کرد واقعی

• ۲۲- انحراف کارایی

• حاصل ضرب تفاوت بین ساعات کارکرد واقعی و ساعات استاندارد برای تولید واقعی در نرخ استاندارد دستمزد را انحراف کارایی می گویند .

- ۲۳- بودجه قابل انعطاف برای نرخهای سربار
- بودجه عبارت است از پیش بینی برنامه مالی برای آینده براساس یک سطح فعالیت معین اگر بودجه یک موسسه و یا یک شرکت دسطوح مختلف فعالیت برآورد تهیه شود آن را بودجه انعطاف می نامند.

• ۲۴- ظرفیت و انواع آن

- ظرفیت عبارت است از مقدار ثابت از توانایی ماشین آلات و تاسیسات و استفاده از کار آن تعداد کارکنان که مدیریت نسبت به آنها اتخاذ تصمیم نموده و انتظار دارد ازین طریق فعالیتهای واحد های تولید را تداوم بخشد.

• ۲۵- سطوح مختلف ظرفیت

• ۱- ظرفیت ایده آل

• ۲- ظرفیت عملی

• ۳- ظرفیت عادی

• ۴- ظرفیت واقعی مورد انتظار

- ۲۶- نکته های حائز اهمیت در مورد بودجه قابل انعطاف
- ۱- هزینه های متغیر بستگی به تعداد تولید دارد و با تغییرات تولید تغییر می کند

- ۲۷ - هزینه های ثابت باتغییرات سطح تولید محصولات در دامنه مربوطه تغییر نمی کند و به زمان تولید بستگی دارد . - انحراف هزینه سر بار متغیر
- هزینه سر بار متغیر واقعی در طی دوره مالی به حساب کنترل سر بار بدهکار می شود

- سربار استاندارد متغیر جذب شده به تولید به حساب کالای در جریان ساخت بدهکار و به حساب کنترل سربار متغیر بستانکار خواهد شد. و مانده حساب سربار متغیر ساخت در پایان سال اضافه یا کسر جذب سربار متغیر ساخت را بیان می کند.

- ۲۸- انحراف کارایی سربار متغیر
- انحراف کارایی = نرخ استاندارد سربار
- سربار متغیر = متغیر کارخانه
- ۲۹- انحراف سربار ثابت
- اختلاف بین سربار ثابت واقعی و سربا ثابت جذب شده به تولید را انحراف کل سربار ثابت می نامند

- ۳۰ سربار جذب شده به حساب کالای در جریان ساخت بدهکار و حساب کنترل سربار بستانکار می گردد. مانده حساب سربار اضافه یا کسر جذب سربار را نشان می دهد.

• ۳۱- انحراف قابل کنترل :

• تفاوت بین هزینه های واقعی و بودجه مجاز براساس ساعات استاندارد برای تولید واقعی را انحراف بودجه (انحراف قابل کنترل) می نامند.

• ازسربار واقعی ، بودجه مجاز براساس استاندارد برای تولید واقعی کم می کنیم تا انحراف قابل کنترل بدست آید.

• ۳۲- انحراف حجم

• تفاوت بین بودجه قابل انعطاف مجاز بر اساس ساعات استاندارد برای تولید واقعی و سربار جذب شده به تولید را انحراف حجم گویند.

• انحراف حجم = سربار جذب شده - بودجه مجاز یا بودجه قابل انعطاف بر اساس ساعات استاندارد برای تولید واقعی

- ۳۳- انحراف بودجه سربار متغیر :
- نرخ استاندارد سربار متغیر ضربدر ساعات استاندارد برای تولید واقعی (- سربار متغیر واقعی انحراف بودجه سربار ثابت
- سربار ثابت بودجه شده - سربار ثابت واقعی

• ۳۴- انحراف هزینه

• تفاوت بین هزینه های واقعی و بودجه قابل انعطاف براساس ساعات کارکرد واقعی را انحراف هزینه می نامند

• انحراف هزینه = بودجه قابل انعطاف بر ساعات کارکرد واقعی - سربار واقعی کارخانه

- ۳۵- انحراف کارایی سربار تفاوت بین بودجه مجاز براساس ساعات کار کرد واقعی و بودجه مجاز بر اساس ساعات استاندارد برای تولید واقعی را انحراف کارایی سربار گویند.

- علت ایجاد این انحراف تفاوت بین ساعات کار کرد واقعی با ساعات استاندارد برای تولید واقعی است . دلایل ایجاد آن (عدم کارایی و عدم مهارت کارگران و تغییر در نوع عملیات و استفاده از ابزار جدید در تولید) است .

• ۳۶- انحراف حجم

• اختلاف بین بودجه مجاز بر اساس استاندارد برای تولید واقعی و سربار منظور شده تولید انحراف حجم می نامند .

- ۳۷- انحرافات ترکیب و بازده
- هنگامی که شرکتی بیش از یک نوع مواد اولیه در تولید محصولات خود مورد استفاده قرار می دهد هدف آن ترکیبی از انواع مختلف مواد به منظور دسترس به محصولاتی که دارای کیفیت مطلوب و مفید باشد .

- ۳۸- انحراف ترکیب مواد
- مقدار (مصرف) واقعی به نرخ - مقدار مصرف واقعی به نرخ = انحراف ترکیب مواد
- استاندارد مواد با ترکیب استاندارد استاندارد مواد با ترکیب واقعی

• ۳۹- انحراف ترکیب مواد اولیه

• مخلوط استاندارد + وزن مخلوط واقعی - نرخ استاندارد با ترکیب واقعی = انحراف ترکیب مواد اولیه

- ۴۰- انحراف ترکیب مواد
- تعداد تولید مورد انتظار مقدار (مصرف) واقعی =
انحراف مواد
- استاندارد از مواد اولیه - مواد به نرخ استاندارد = انحراف
ترکیب مواد
- (استاندارد) از مواد اولیه - مواد به نرخ استاندارد
- وارده به تولید + نرخ میانگین با ترکیب واقعی
- استاندارد یک واحد محصول

- ۴۱- انحراف بازده مواد
- تفاوت بین تولید واقعی و تولید استاندارد را بازده گویند .
- $\text{نرخ استاندارد میانگین} + \text{بازده استاندارد} - \text{بازده واقعی} = \text{انحراف بازده مواد}$
- ترکیب واقعی

- ۴۲- انحراف ترکیب مواد
- مقدار واقعی به نرخ استاندارد با ترکیب واقعی کسر می شود:
- مقدار واقعی به نرخ استاندارد با ترکیب

• ۴۳- انحراف نرخ دستمزد

• ترکیب واقعی + ساعات کارکرد واقعی + نرخ واقعی کسر می شود:

• ترکیب واقعی + ساعات کارکرد واقعی + نرخ استاندارد

• ۴۴- انحراف ترکیب دستمزد

• ترکیب واقعی + ساعات کار کرد واقعی + نرخ استاندارد
کسر می شود:

• ترکیب استاندارد + ساعات کار کرد واقعی + نرخ استاندارد .

• ۴۵- ساعات استاندارد برای تولید واقعی مساوی است با حاصلضرب تعداد تولید واقعی در معادل واحد های تکمیل شده

- ۴۶- علل انحراف کارایی
- الف- عدم دقت در تعیین استاندارد
- ب- استفاده از ماشینهای تولیدی ناباب و کهنه و از رده خارج شده
- پ- تغییر در روشهای تولید
- ت- کارایی کارکنان برای آماده سازی ماشین آلات

- ۴۷- در تعیین استاندارد عوامل اساسی زیر مورد توجه است
- ۱- از متخصصین و مهندسین دایره تولیدی باید اطلاعات کلی در مورد کارهای دریافت شود
- ۲- برای هر یک از هزینه های تولید استاندارد مناسب تعیین شود.

- ۳- در تعیین و ثبت استاندارد ها باید هزینه های سالهای قابل تحلیل شود.

- ۴- در مورد هزینه سربار ساخت باید وضعیت عادی کارخانه مشخص گردد و هزینه های ثابت و متغیر متمایز نرخهای هر یک تعیین و بودجه قابل انعطاف تهیه شود.

- ۴۸- دستمزد مستقیم دو انحراف دارد
- ۱- انحراف نرخ دستمزد
- ۲- انحراف کارایی دستمزد
- ۴۹- انحراف نرخ دستمزد ممکن است به علت
- ۱- پرداخت دستمزد بر اساس پارچه کاری به جای ساعات کار

- ۲- تغییرات دستمزد به علت عوامل غیر مترقبه
- ۳- پرداخت دستمزد با نرخهای متفاوت در فصول متفاوت
- ۴- استخدام کارگران جدید با نرخ دستمزد غیر استاندارد

• ۵۰- حجم تولید

- استفاده هر چه بهتر از ظرفیت موجود با توجه به امکانات و شرایط برای تولید محصولات در واقع حجم در برگیرنده عوامل متغیر واحد تجاری نیز می باشد .

- فصل چهارم

- اهداف كلي: به كارگيري هزينه‌هاي استاندارد همراه با قسمتهاي حسابداري

- هدفهاي رفتاري: مزايای استفاده از هزینه‌هاي استاندارد براي هزینه يابی کالاي ساخته شده و فروش رفته و ثبت هزینه‌ها استاندارد در طرح ناقص با طرح يگانه

- چگونگی ترکیب هزینه‌های توليدي در محاسبه بهاي تمام شده و نحوه ارائه آن در صورتهای مالي

- هزینه‌یابی استاندارد عبارت است از استفاده از هزینه‌های استاندارد در هزینه‌یابی محصولات از حساب موجودی مواد موسسه تا کالای در جریان ساخت و کالای ساخته شده و بهای تمام شده کالای فروش رفته که تحت سیستم هزینه‌یابی استاندارد محاسبه و ثبت می‌گردد.

- موجودي مواد اوليه، كالاي در جريان ساخت، كالاي ساخته شده به قيمت استاندارد نگهداري مي‌شود، ممكن است مواد اوليه به قيمت واقعي نيز نگهداري شود.

- هزینه یابی استاندارد به دو طرح اساسی استفاده می‌گردد. طرح کامل یا طرح یگانه - طرح ناقص

- اختلاف طرحهاي مزبور بستگي به حساب كالاي در جريان ساخت دارد و در هر ۲ طرح حساب كالاي در جريان ساخت را بر حسب عوامل هزينه (مواد، دستمزد، سربار) و بر حسب دواير طبقهبندي شود.

- در طرح کامل (طرح یگانه) حساب کالای در جریان ساخت صرفاً با هزینه‌های استاندارد بدهکار یا بستانکار می‌گردد.

- برای نسبت و محاسبه انحرافات مواد اولیه سه روش وجود دارد.
 - ۱- انحراف نرخ هنگام خرید مواد اولیه محاسبه و ثبت می‌گردد.

- در نتیجه مواد اولیه به شرح استاندارد نگهداری می‌شود و انحراف مقدار هنگام مصرف محاسبه و در حساب انحراف مصرف منظور می‌گردد.

- ۲- حساب مواد اولیه به بهاي واقعي نگهداري مي‌شود و انحراف نرخ و مصرف مواد هنگامی که مواد اولیه جهت مصرف از انبار خارج می‌گردد محاسبه در حسابها ثبت می‌گردد.

- ۳- حساب مواد اوليه به بهاي استاندارد نگهداري و انحراف نرخ مواد اوليه در يك حساب جداگانه منعكس مي شود.

- در طرح یگانه دستمزد به شرح زیر ثبت می‌شود: الف: الف: حقوق و دستمزد بر مبنای کارتهای ساعت اوقات کار و سایر اطلاعات به دایره حقوقی و دستمزد محاسبه می‌شود و سند زیر صادر می‌شود.

• کنترل دستمزد = نرخ دستمزد واقعي × ساعات کار واقعي

•

• کنترل دستمزد ++

• دستمزد پرداختي ++

• بیمه پرداختي ++

• مالیات پرداختي ++

- ب: هنگام تخصیص و انتقال هزینه‌های حقوق و دستمزد به حساب تولید ثبت زیر انجام می‌گیرد:
- حساب کالای در جریان ساخت (نرخ استاندارد \times ساعات استاندارد)

- حساب انحراف نرخ دستمزد (نامساعد)
- حساب ا انحراف کارایی نامساعد
- انحراف نرخ دستمزد = (نرخ استاندارد - نرخ واقعی) × ساعات کارکرد واقعی

- انحراف کارایی دستمزد = (ساعات استاندارد برای تولید واقعی - ساعات کارکرد واقعی) × نرخ استاندارد

- روش هزینه‌یابی سربار در روش طرح یگانه : ۳ روش دارد ۱ -
دو انحرافی ۲ - سه انحرافی ۳ - چهار انحرافی

- ثبت روزنامه در روش دو انحرافی (طرح یگانه)

- ثبت سربار واقعی (در طی سال) :

- کنترل سربار ++

- حسابهای مختلف ++

- ثبت سر بار جذب شده به تولید (طرح یگانه):
- حساب کالای در جریان ساخت بد
- حساب کنترل سر بار

بس

• براي بستن حساب كنترل سربار (طرح يگانه)

• حساب كنترل سربار بد

• حساب انحراف قابل كنترل بد

• حساب انحراف حجم بد

• كنترل سربار بس

- محاسبه انحرافات سربار به روش سه انحرافي: ۱- انحراف هزینه‌ها ۲- انحراف کارايي ۳- انحراف حجم

• نرخ استاندارد سربار × (ساعات استاندارد - ساعات عادي) =
انحراف کارايي

•

• نرخ استاندارد ثابت × (ساعات استاندارد - ساعات عاري) =
انحراف حجم

- طرح ناقل : حساب كالاي در جريان ساخت به اقلام واقعي بدهكار مي شود و هزينه ها بس كه به حساب كالاي در جريان ساخت منظور مي گردد و هزينه هاي واقعي مي باشد.

- در طرح ۲ گانه (طرح مختلط) هزینه‌های مواد اولیه (مقادیر واقعی و نرخ استاندارد) هزینه دستمزد (ساعات کارکرد واقعی نرخ استاندارد) و هزینه سربار (ساعات کار واقعی به نرخ استاندارد) به حساب کالای در جریان ساخت بدهکار می‌گردد.

- روشهای بستن حسابهای انحرافات:
- بستن انحرافات به حساب سود و زیان تسهیم انحرافات بین قیمت تمام شده کالای فروش رفته و موجودیهای کالای در جریان ساخت و کالای ساخته شده پایان دوره

- بستن حسابهاي انحرافات: هنگامی که انحراف هزینه‌های استاندارد از هزینه‌های واقعی ناچیز و جزئی باشد در این صورت کلیه انحرافات به حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته منظور می‌شود.

- در صورتی که انحرافات جزئی نباشد:

- خلاصه حساب سود و زیان بد

- انحراف نرخ مواد

بس

- انحراف حجم بس

- نسبت در طرح دو گانه (طرح مختلط)
- مواد اولیه بد

• دستمزد مستقیم بد

• سربار کارخانه بد

کالای ساخته شده بس

• (نرخ استاندارد - نرخ واقعی) × ساعات کارکرد واقعی =
انحرافات دستمزد

- انحراف کارایی فقط به سربار متغیر بستگی دارد از فرمول زیر بدست می آید.

• انحراف کارایی = نرخ استاندارد × (ساعات استاندارد - ساعات کارکرد واقعی)

• در طرح ناقص: حساب كالاي در جريان ساخت به اقلام واقعي بدهكار مي‌گردد.

- يعني هزینه‌هایی که به حساب کالای در جریان ساخت منظور می‌گردد هزینه‌های واقعی می‌باشد.

- در طرح ناقص هنگام تکمیل محصولات و ارسال آنها به انبار کالای ساخته شده به نرخ استاندارد بستانکار و حساب کالای ساخته شده بدهکار می‌شود.

- انحراف هزینه‌ها (انحراف مواد اولیه دستمزد و سربار کارخانه)
بعد از محاسبه و تجزیه و تحلیل در

- حساب كالاي در جريان ساخت بستانكار يا بدهكار مي‌گردد.
- روش طرح يگانه در صنايع کاربرد دارد.

- هنگام تخصیص و انتقال هزینه‌های حقوق و دستمزد به حساب تولید ثبت زیر انجام می‌گیرد.

کنترل

- حساب کالای در جریان ساخت بد
- حساب انحراف نرخ دستمزد بد
- حساب انحراف کارایی بد
دستمزد بس

• فصل پنجم :

• هزینه یابی جذبی و هزینه یابی مستقیم

- هزینه یابی واقعی: مواد اولیه مصرف شده، دستمزد و

- سربار در محاسبه بهای تمام شده کالای تولید شده یا خدمات ارائه شده.

- هزینه‌یابی (نرمال): هزینه مواد و دستمزد واقعی و سربار بر اساس نرخ از پیش تعیین شده جذب تولید می‌گردد.

- هزینه‌یابی عادی در بهای تمام شده محصولات و خدمات انجام شده از نرخ سربار برآوردی استفاده می‌گردد.

- هزینه یابی استاندارد: هزینه‌های مواد اولیه دستمزد مستقیم و سربار ساخت با نرخ و مقدار استاندارد مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- بررسی دو روش هزینه یابی : ۱- روش هزینه یابی جذبی ۲- روش هزینه یابی مستقیم یا متغیر

- در روش هزینه‌های جذبی : کلیه هزینه‌های تولیدی نظیر مواد مستقیم - دستمزد مستقیم، سربار متغیر ساخت، سربار ثابت ساخت، در بهای تمام شده موجودی کالای در جریان ساخت منظور می‌گردد.

- روش هزینه یابی مستقیم یا متغیر: فقط آن قسمت هزینه‌های ساخت به محصولات منظور می‌گردد که مستقیماً با حجم تولید تغییر می‌نماید.

- در روش فوق مواد مستقیم دستمزد مستقیم سربار متغیر ساخت که هزینه‌های متغیر تولیدی می باشد در حساب کالای در جریان ساخت و در بهای تمام شده

- موجودیهای آخر دوره به عنوان هزینه‌های دوره در صورت حساب سود و زیان منظور می‌گردد.

- سربار ساخت را اقلامي مانند هزينه اجاره - هزينه استهلاك حقوق و دستمزد و سرپرستان تشكيل مي‌دهد و بستگي به تعداد توليد ندارد.

- هزینه غیر تولیدی همراه با هزینه‌های اداری و تشکیلاتی و هزینه‌های توزیع و فروش در هزینه‌یابی مستقیم در صورت حساب سود و زیان نشان داده می‌شود.

- تفكيك هزینه‌هاي سربار به دو بخش ثابت و متغير به مدیریت امکان می‌دهد که اقلام سربار متغير تولید را بیشتر کنترل نمود.

- هزینه‌های اداری و تشکیلاتی و هزینه‌های توزیع و فروش در هر دو روش هزینه‌های طی دوره شناخته شده و در صورت حساب سود و زیان منظور می‌گردد.

- منظور از طبقه‌بندی طبیعی هزینه‌ها، طبقه‌بندی بر اساس تصمیمات اصولی بهای تمام شده کالای فروش رفته و هزینه‌های توزیع و فروش و هزینه‌های اداری و عمومی است.

• در هزینه‌یابی مستقیم با متغیر هزینه‌ها طبق گرایش هزینه به ثابت و متغیر تقسیم بندی می‌گردد.

- دو اختلاف اساسي بين هزينه‌يابي جذبي و هزينه‌يابي مستقيم وجود دارد در رابطه با هزينه‌هاي سربار ثابت ساخت.

- ۱- در هزینه یابی جذبی در گزارش تولید هزینه‌های سربار ثابت نشان داده می‌شود.
- در هزینه یابی مستقیم هزینه‌های سربار ثابت ساخت به عنوان هزینه‌های طی دوره در صورت سود و زیان نشان داده می‌شود.

- ۲- در ارائه هزینه‌ها در صورت حساب سود و زیان که در هزینه یابی جذبی با تقسیم بندي طبيعي ولي در هزینه‌یابی مستقیم به عوامل ثابت و متغیر تقسیم گردیده است.

- به هزینه‌یابی جذبی هزینه‌یابی کامل نیز می‌گویند: زیرا انواع هزینه‌های ساخت بهای تمام شده کالای ساخت شده را تشکیل می‌دهد.

- سرباز ثابت ساخت مکمل است هنگامی که تولید متوقف باشد نیز وجود داشته باشد در حقیقت سرباز ثابت ساخت بستگی به مقدار تولید ندارد بلکه تابعی از زمان می باشد.

- هزینه‌های غیر تولیدی به شرح زیر طبقه‌بندی گردیده است: ۱-
هزینه‌های توزیع و فروش - هزینه‌های عمومی و اداری -
هزینه‌های غیر تولیدی

- تعیین هزینه‌های ثابت و تعمیم در تجربه و تحلیل بهای تمام شده در مقایسه با حجم فعالیت و سود بینهایت مهم می‌باشد.

- هزینه‌یابی متغیر: فقط هزینه‌های متغیر در بهای تمام شده کالای ساخته شده منظور می‌گردد و سربار ثابت ساخت به عنوان هزینه‌های دوره تلقی می‌گردد.

- بهاي تمام شده كالاي فروش رفته در هزينه‌يابي مستقيم شامل اقلام متغير بهاي تمام شده كالاي فروش رفته است كه از فروش كسر مي‌شود مبلغ بدست آمده را حاشيه فروش توليد ناميده مي‌شود.

- حاشیه فروش تولید مشخص می‌کند که چه مبلغ درآمد وجود دارد تا تمام هزینه‌های دوره را بپوشاند و سود مورد انتظار شرکت را تأمین می‌نمایند.

- هنگامی که هزینه‌های متغیر غیر تولیدی از حاشیه فروش و تولید
گروه حاشیه فروش خالص بدست می‌آید به طوری که تفاوت
بین جمع فروش و هزینه‌های متغیر را حاشیه فروش می‌نامند.

- موارد استفاده از هزینه‌یابی مستقیم: راهنمایی برای مدیران در رابطه با تصمیم‌گیری در موردی که کدام محصول را بیشتر تولید نمایند یا اینکه تولید کدام محصول را محدود نمایند.

- مدیریت با کمک حاشیه فروش به آسانی می تواند در مورد توقف تولید يك محصول تصمیم بگیرد.

- در ارزیابی تعمیرات حاصله ناشی از کاهش قیمت‌ها و تخفیف می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. در محاسبه سود برآوردی به مدیران کمک می‌کند در قیمت‌گذاری محصولات و رابطه بین هزینه‌ها حجم قسمت و سود به مدیران کمک می‌کند

- و گزارشگري مالي

- از تقسيم مجموع هزينه‌هاي ثابت و سود مورد انتظار بر حاشيه فروش يك واحد تعداد واحدهاي فروش رفته بدست مي‌آيد.

- حاشیه فروش اطلاعات لازم را برای یک تصمیم صحیح در مورد محصولی که بیشترین حاشیه فروش و سود را تأمین کند در اختیار ما قرار می‌دهد.

- اگر نسبت حاشیه فروش بیشتر باشد به همان نسبت سود حاصل از فروش محصولات نیز اضافه خواهد شد و بر عکس
- اضافه یا کسر جذب سربار دو عامل می‌تواند داشته باشد انحراف هزینه یا انحراف کارایی

- اگر هزینه سربار ثابت واقعی با هزینه سربار ثابت مورد انتظار تفاوت داشته باشد انحراف هزینه سربار بوجود خواهد آمد.

- اگر ظرفیت واقعی مورد انتظار با ظرفیت مورد استفاده تفاوت داشته باشد انحراف حجم بوجود می‌آید.

• كسر جذب سربار = هزینه سربار ثابت مورد انتظار > هزینه سربار ثابت واقعي

• اضافه جذب سربار = هزینه سربار ثابت مورد انتظار < هزینه سربار واقعي

- كسر جذب سربار = ظرفيت مورد انتظار < ظرفيت واقعي
- اضافه جذب سربار = ظرفيت مورد انتظار > ظرفيت واقعي

- ضعف انحراف حجم نامساعد باعث افزایش قیمت تمام شده کالای فروش رفته و خلاف انحراف مساعد باعث کاهش قیمت تمام شده کالای فروش رفته خواهد شد.

- حاشیه فروش هر واحد محصول از تفاوت فروش يك واحد و هزینه‌یابی متغیر هر واحد بدست می‌آید در نتیجه در سالهایی که حجم فروش مساوی باشد حاشیه تولید نیز مساوی خواهد بود

- انحراف حجم به هیچ وجه در هزینه‌یابی مستقیم وجود ندارد: زیرا هزینه‌یابی ثابت به حساب تولید تخصیص نمی‌یابد جمع هزینه‌های ثابت که در هر سال در حاصل نشان داده می‌شود هزینه‌های واقعی است.

- صورت حساب سود و زیان در هزینه یابی مستقیم برای برنامه ریزی کنترل و تصمیم گیری داخل ساختمان بسیار مفید تر از هزینه یابی جذبی می باشد.

- اگر هزینه‌های استاندارد مورد استفاده قرار گیرد و انحراف به هزینه برده شود مبلغ انحراف به شرح زیر محاسبه می‌شود.

• اختلاف سود در هزینه یابی جذبی و هزینه یابی مستقیم = (نرخ جذب سربار) × (تغییرات در تعداد موجودیها)

- سود بیشتر یا کمتر چه در هزینه‌یابی جذبی و چه در هزینه‌یابی مستقیم بستگی به رابطه تولید و فروش در اد اگر تولید و فروش مساوی باشد سود در هزینه‌های جذبی با هزینه‌های متغیر یکسان خواهد بود.

- اگر تولید بیشتر از فروش باشد سود در هزینه‌یابی جذبی بیشتر از هزینه‌یابی متغیر خواهد بود. زیرا قسمتی از هزینه‌های سربار ثابت در بهای موجودی کالای پایان دوره منظور می‌شود.

- اگر تعداد تولید کمتر از فروش باشد سود در هزینه‌یابی جذبی کمتر از سود در هزینه‌یابی متغیر خواهد بود.

- در صورتی که تولید از سطح فعالیت عادی منحرف گشته باشد انحراف جمع به وجود می‌آید که مقدار انحراف حجم برابر می‌شود با:
- حاصل ضرب نرخ سربار در تفاوت حجم واقعی تولید و سطح فعالیت عادی

- انحراف حجم تولید فقط در روش هزینه‌یابی جذبی و هزینه‌ها بر اساس طبقه‌بندی طبیعی مانند هزینه‌های تولید بازاریابی اداری طبقه‌بندی می‌شود در هزینه‌یابی مستقیم هزینه‌ها بر اساس گزارش هزینه‌ها به متغیر (هزینه‌های متغیر و هزینه ثابت) طبقه‌بندی می‌شود.

- چهار دسته اختلاف بین هزینه یابی جذبی و هزینه یابی مستقیم: ۱ - ترکیب هزینه‌های تولید ۲ - ساختار فهرست حسابها ۳ - پردازش جمع آوری اطلاعات ۴ - نحوه تنظیم صورتحساب سود و زیان
- تولید است. که در هزینه یابی جذبی به عنوان هزینه‌های تولیدی در هزینه یابی متغیر به عنوان اختلاف عمده در مورد سود هزینه‌های سربار ثابت

- هزینه‌های چادی دوره تلقی می‌شود که باعث متغیر در بهای تمام شده و تنظیم صورتحساب سود و زیان می‌گردد.

- هماهنگی بین ۲ روش : ۱- از يك منبع اطلاعاتي هزینه استفاده مي‌کند ۲- هزینه‌هاي مواد مستقيم سربار متغير کارخانه یکسان است و به عنوان هزینه‌هاي توليد شناخته مي‌شود

- ۳- هزینه‌های فروش اداری به عنوان هزینه‌های جادی دوره محسوب می‌شود. ۴- به جز حسابهای کالای در جریان ساخت و کالای ساخته شده سایر حسابها مشابه یکدیگر می‌باشد.